

Politik Bilim

Daha İyi Yarınlar için Toplumsal Yenilik...

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; harunaykutgoker@gmail.com

Yenilik/yenilikçilik (inovasyon) yalnızca kapitalist sistemin çarklarını çevirmeye, sistemi sürdürmeye yarayan bir kavram değil ki...

‘Yenilikle/yenilikçilikle’ uğraşmama karşın ‘toplumsal yenilik (social innovation)’ konusunu bu köşede doğrudan ele almış değilim. “*Toplumsal bir probleme mevcut çözümlerden daha etkili, daha etkin, sürdürülebilirliği daha fazla ya da daha adil yeni bir çözüm bulunması*” toplumsal bir yenilik yapıldığı anlamına gelir. Ancak şu şartla: “*Bu yeni çözüm özel kişilerden çok bir bütün olarak topluma yarar sağlamalıdır.*” (Stanford Graduate School of Business.)

Çalışma şartlarından eğitime, sağlıktan toplumsal gelişmeye kadar, çeşitli alanlardaki toplumsal gereksinimleri karşılamak için ortaya konan yeni strateji, kavram, fikir ve örgütlenmeler birer toplumsal yeniliktir. Örneğin ‘uzaktan öğrenme’ toplumsal bir yeniliktir; ‘mikro krediler’ de öyle... Toplumsal yenilik 60’lı, 70’li yıllarda toplumbilimcilerin tartışmaya başladıkları bir konu olmuş ama bu tür yeniliklerin toplumsal pratikteki örneklerini çok daha eski tarihlerde bulmak mümkündür. Kooperatif hareketinin kurucusu Robert Owen gibi, 19. yüzyılın pek çok reformcusunun yaptığı buydu. Hemen belirtelim, aralarında Karl Marx ve Max Weber’in de bulunduğu bütün büyük sosyologlar dikkatlerini, gelişmeyi sağlayan, toplumsal değişim süreçleri üzerinde yoğunlaştırmışlardır. (wikipedia.org)

Toplumsal yeniliğin tarihteki çok çarpıcı bir örneğini Eric Hobsbawm zikrediyor: “*Dünya devriminin [1917 Devrimi] hareket gücü, komünist örgütlenme biçiminden, [yani] Lenin’in yeni tip partisinden gelir; bu örgütlenme biçimi, yirminci yüzyıl toplum mühendisliğinin müthiş bir yeniliğidir ve ancak Hristiyanlığın Orta Çağ manastırlarına dayanan tarikatlar ve diğer tarikat örgütlenmeleriyle karşılaştırılabilir.*” (**Age of Extremes: The Short Twentieth Century / 1914 - 1991**, An Abacus Book, 1997 baskısı, s. 76.)

Durup dururken bu konuya niye girdim? Açık kalplilikle söyleyeyim: CHP’deki genel başkan değişikliğinden sonra ‘yeni bir CHP’den söz edilmeye başlanmıştı ya; kafamda da Hobsbawm’ın o çarpıcı cümlesi var; çok üstüme vazifeymiş gibi, bir siyaset kurumunun, toplumu daha iyi bir geleceğe taşıyabilmek için araç olarak kullanacağı kendi örgütünü nasıl daha iyi bir hâle getirebileceğini düşünmeye başlamıştım. Zinhar, Leninist bir parti modeli beklemiyordum ama mevcut olandan daha etkin, daha etkili bir parti örgütlenmesi ortaya konmaması için de hiçbir neden yoktu...

Kaldı ki, karşılarındaki iktidar blokunun (tarikat, AKP, İslâmî sermaye bloku) örgütlenme gücünün farkında ve bu gücün merkezinde de İslâmî tarikatların kadim örgütlenme modelinin yer aldığını biliyor olmalıydı. Bu yalnızca belli bir inanç sistemine adanmışlığın temel alındığı bir örgütlenme de değil; mensuplarının dünyalıklarını doğrultabilmelerini de güvence altına alan güçlü bir örgütlenmeydi... Geçen zaman içinde, CHP’nin örgütlenmesinde, benim gibi dış gözlemcilerin hissedebilecekleri bir yenilik ortaya çıkmadı. Başka tür bir yenilik ortaya çıkmışsa, onu da kişi olarak ben fark edemedim.

Denebilir ki, iktidar bloku ortadan çatladı; asıl örgütlenme gücünü oluşturan tarikat kenara çekildi; onun için örgüt meselesinin pek bir önemi kalmadı! Bence bu bir yanılgı; çünkü AKP tarikat tipi örgütlenmeyi çoktan benimsemiş ve örgütlülüğünü o düzeye çıkarmış durumda; üstelik o örgütlenmenin ‘dünyalığı doğrultma’ ayağını daha da güçlendirerek...

Diyeceğim, toplumsal yenilik konusuna merak saikıyla ilgi duyan bu âciz kulunuz, CHP’de, aynı merakla beklediği ‘daha iyi yarınlar için toplumsal yenilik’ örneğini göremedi. Yoksa, kurucu önderinin akli merkez alan ve bu ülkede yerleştirmek istediği düşünce sisteminden kendi partisinde de mi hiçbir eser kalmadı, diyeceğim ama, biliyorum ki, CHP’de o düşünce sistemini özümsemiş pek çok insan var. Mesele galiba kurumsal akli yaratabilmekte...

CBT. 13 Haziran 2014